2021. február 11., csütörtök

P9_TA(2021)0055

Ruanda, Paul Rusesabagina ügye

Az Európai Parlament 2021. február 11-i állásfoglalása Ruandáról, Paul Rusesabagina ügyéről (2021/2543(RSP))

(2021/C 465/14)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Ruandáról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel az Emberi Jogok és a Népek Jogainak Afrikai Chartájára,

— tekintettel az Afrikában a tisztességes eljáráshoz és a jogi segítséghez való jogra vonatkozó elvekre és iránymutatásokra,

— tekintettel a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni ENSZ-egyezményre,

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, amelyet Ruanda 1975-ben ratifikált,

— tekintettel az ENSZ fogvatartottakkal való bánásmódra vonatkozó, 2015-ben felülvizsgált minimumszabályaira (Nelson Mandela-szabályok),

— tekintettel az afrikai börtönkörülményekről szóló kampalai nyilatkozatra,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala (OHCHR) Ruanda és az Egyesült Arab Emírségek kormányának címzett, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni küzdelemmel foglalkozó különleges ENSZ-előadó, az ENSZ önkényes fogva tartással foglalkozó munkacsoportja, az erőszakos eltüntetésekkel és nem önkéntes eltűnésekkel foglalkozó munkacsoport, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok a terrorizmus elleni küzdelem vonatkozásában való előmozdításával és védelmével foglalkozó különleges ENSZ-előadó megbízatásáról szóló, 2020. szeptember 30-i leveleire,

— tekintettel a Cotonoui Megállapodásra,

— tekintettel Ruanda egyetemes emberi jogi helyzetértékelésének az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 2021. január 25-i, Genfben tartott ülésén ismertetett eredményére,

— tekintettel az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020–2024 közötti időszakra szóló uniós cselekvési tervre,

— tekintettel a konzuli kapcsolatokról szóló, 1963. évi bécsi egyezményre,

— tekintettel a Human Rights Watch által 2020. szeptember 10-én kiadott, „Ruanda: Rusesabaginát erőszakosan eltűntették” című nyilatkozatra;

— tekintettel a Human Rights Watch által 2021. február 1-jén kiadott, „ENSZ: Az országok figyelmeztetnek a ruandai jogsértésekre” című nyilatkozatra,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel az 1994-es ruandai népirtást követően bevezetett szigorú médiatörvények Paul Kagame elnök alatt továbbra is kedvezőtlenül hatnak a véleménynyilvánítás szabadságára; mivel a kormány politikai indíttatású perek során letartóztatta, fogva tartotta és büntetőeljárás alá vonta a kormányt bírálókat és ellenzőket Ruandában, míg a Ruandán kívül tartózkodó egyéb személyeket ismételten megfenyegette, akik közül néhányat fizikai támadás is ért, sőt egyeseket meg is öltek;

2021. február 11., csütörtök

B. mivel Ruandában a szabadság globális szintje 22/100 pontot ([1]) kapott, és az ország „nem tekinthető szabadnak”; mivel a ruandai transznacionális elnyomás a taktika, a célpontok és a földrajzi hatókör tekintetében rendkívül széles körű, és amelynek részét képezik a digitális fenyegetések, a kémprogram-támadások, a családtagok megfélemlítése és zaklatása, a mobilitás ellenőrzése, a kiadatás és a gyilkosságok is; mivel 2014 óta a kormány legalább hét országban fizikailag is célba vette a ruandaiakat;

C. mivel a tuszikkal szemben Ruandában elkövetett népirtás – amely 800 000 és egymillió közötti áldozatot követelt, akiket iszonyatos körülmények között mészároltak le pusztán azért, mert tuszinak születtek, mellette lemészárolva azokat a hutukat is, akik szembeszegültek a kivégzésekkel – továbbra is meghatározó súllyal nehezedik az országra és az egész régióra;

D. mivel az 1994. évi ruandai népirtás és polgárháború továbbra is negatívan hat a térség stabilitására;

E. mivel 2020. augusztus 31-én Kigaliban letartóztatták a Paul Kagame elnököt és a hatalmon lévő Ruandai Hazafias Front (RPF) kormányát nyíltan bíráló Paul Rusesabagina belga állampolgárt és egyesült államokbeli lakost, 13 különböző váddal, többek között terrorizmus finanszírozásával, fegyveres rablással, emberrablással, gyújtogatással, gyilkossági kísérlettel, testi sértéssel és személy elleni erőszakkal vádolva; mivel e vádak közül négyet ejtettek, és a fennmaradó vádak a Nyaruguru körzetében 2018 júniusában és Nyamagabe körzetében 2018 decemberében bekövetkezett eseményekkel kapcsolatosak;

F. mivel Paul Rusesabagina volt Kigaliban a „des Milles Collines” szálloda ügyvezető igazgatója az 1994-es népirtás alatt, a szállodában menedéket és védelmet nyújtott az öldöklések elől menekülő 1 268 tuszi és mérsékelt hutu számára; mivel Paul Rusesabagina nemzetközileg elismert emberi jogi aktivista, akinek történetét a *Hotel Ruanda* című filmből is ismerhetjük; mivel dicséretes tettéért 2005-ben megkapta a szabadságért járó elnöki érmet;

G. mivel Rusesabagina 2006-ban létrehozta a PDR-Ihumure politikai pártot, és jelenleg a PDR-Ihumure pártot is magában foglaló koalíció, a Demokratikus Változásért Mozgalom (MRDC) elnöke; mivel a PDR-Ihumure fegyveres szárnya, a Nemzeti Felszabadítási Front (FLN) vállalt felelősséget a 2018-ban elkövetett fegyveres támadássorozatért;

H. mivel 2020. augusztus 27-én Rusesabaginát Dubaiból bizonytalan körülmények között erőszakosan Kigaliba hurcolták, és csak 2020. augusztus 31-én bukkant fel újra a Ruandai Nyomozóhivatal (RIB) központjában; mivel a ruandai bíróság azt állította, hogy Rusesabaginát a kigali nemzetközi repülőtéren tartóztatták le, ami ellentmond a rendőrség egy korábbi beszámolójának, amely szerint letartóztatására „nemzetközi együttműködés” keretében került sor; mivel az Egyesült Arab Emírségek hatóságai tagadják, hogy bármilyen módon részt vettek volna Rusesabagina átadásában és azt követő letartóztatásában; mivel egy gyanúsított büntetőeljárás alá vonás céljából történő jogszerű fogva tartását és egyik országból a másikba történő átszállítását egy független bíróság által felügyelt kiadatási eljárás útján kell végrehajtani;

I. mivel Rusesabaginától megtagadták a tetszése szerinti jogi tanácsadáshoz való hozzáférést; mivel a Rusesabagina védelmében eljáró nemzetközi ügyvédektől továbbra is megtagadják a képviseletéhez szükséges engedélyeket;

J. mivel Rusesabagina vádiratát, ügyiratát és a védelmének előkészítéséhez szükséges egyéb dokumentumokat 2020. december 23-án a Mageragere-börtön igazgatója elkobozta; mivel a börtönigazgatót 2021. február 8-án letartóztatták; mivel Rusesabagina és 19 másik, terrorszervezetekhez fűződő kapcsolatokkal vádolt személy perét 2021. február 17-re halasztották; mivel a halasztás hivatalos indoka az volt, hogy a ruandai kormány a Covid19-cel kapcsolatos korlátozások miatt nem tud találkozni saját jogi képviselőjével;

K. mivel Rusesabagina családját rendkívüli aggodalommal tölti el egészségi állapota, mivel ráktúlélő, és szív- és érrendszeri rendellenességben szenved, amelyre receptköteles gyógyszert szed; mivel a családja által a ruandai belga nagykövetség diplomáciai csomagjában küldött gyógyszert a jelentések szerint soha nem adták be Rusesabaginának; mivel egy ruandai orvos által felírt gyógyszert kap, és nem lehet tudni, hogy az mit tartalmaz;

([1]) A Freedom House 2020. évi „Freedom in the World” című jelentése szerint.

1. elutasítja Paul Rusesabagina erőszakos eltüntetését, illegális kiadatását és teljes elkülönítéssel járó fogva tartását;

2. hangsúlyozza, hogy Rusesabagina 2020. augusztus 27. és 31. között történt erőszakos eltüntetése sérti Ruandának a politikai és polgári jogok nemzetközi egyezségokmányában (6. és 9. cikk), a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezményben (2. és 16. cikk) és az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában (9. cikk) foglalt kötelezettségeit;

3. emlékeztet arra, hogy bármely gyanúsított másik országba történő kiadatására csak független kiadatási eljárás keretében kerülhet sor a kiadatási kérelem jogszerűségének garantálása és annak biztosítása érdekében, hogy a gyanúsított tisztességes eljáráshoz való joga teljes mértékben biztosított legyen a kérelmező országban;

4. kifogásolja, hogy a ruandai hatóságok az eltérő vélemények elfojtására korlátozzák az alapvető jogokat és szabadságokat, valamint önkényesen alkalmazzák az előzetes letartóztatást, anélkül, hogy Rusesabagina számára biztosítanák a tisztességes eljáráshoz szükséges minimális garanciákat, vagy lehetővé tennék számára a családjával való rendszeres kapcsolattartást;

5. felszólítja a ruandai hatóságokat, hogy nyújtsanak be teljes körű és hiteles beszámolót Rusesabagina úr elfogásának és Kigaliba történő elhurcolásának módjáról; felszólít Rusesabagina elhurcolásának és letartóztatásának nemzetközi, független, átlátható és hiteles kivizsgálására;

6. mély aggodalmának ad hangot Rusesabagina jogainak megsértése miatt; sürgeti a ruandai hatóságokat, hogy engedélyezzék Rusesabagina számára, hogy ügyében a nemzetközi emberi jogi normákat alkalmazó illetékes, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános meghallgatást tartson; emlékezteti a ruandai kormányt, hogy kötelezettséget vállalt az alapvető szabadságok garantálására, ideértve az igazságszolgáltatáshoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, ahogyan arról az Afrikai Charta és más nemzetközi és regionális emberi jogi eszközök is rendelkeznek, többek között a Cotonoui Megállapodás, és különösen annak 8. és 96. cikke; felszólítja a ruandai bíróságokat, hogy biztosítsák Rusesabagina fellebbezésének gyors és tisztességes elbírálását, a ruandai és a nemzetközi jog szerinti normáknak megfelelően;

7. kéri, hogy biztosítsák Rusesabagina számára, hogy bizalmasan konzultálhasson az általa választott jogi képviselővel, valamint rendszeres és biztonságos kapcsolatot tarthasson családjával; emlékezteti a ruandai hatóságokat, hogy Rusesabaginának letartóztatása jogszerűségének vitatása érdekében joga van a vádiratához, ügyiratához és egyéb dokumentumaihoz teljes mértékben hozzáférni; emlékeztet az ártatlanság vélelmének jogi alapelvére;

8. mély aggodalmának ad hangot Rusesabagina egészségi állapota miatt, különösen azért, mert élete komoly veszélybe kerülhet a Covid19-vírusnak való kitettség miatt; felszólítja a ruandai kormányt, hogy minden körülmények között garantálja Rusesabagina testi és lelki épségét, és tegye lehetővé számára, hogy szokásos gyógyszereit szedhesse; felszólítja a ruandai kormányt, hogy a belga külügyminiszter 2021. február 4-i kérésének megfelelően tegye lehetővé, hogy Rusesabagina egészségi állapotát egy orvos Belgiumban követhesse nyomon; felszólítja a ruandai kormányt, hogy továbbra is biztosítsa, hogy valamennyi fogvatartott megfelelő egészségügyi ellátásban részesüljön;

9. elítéli a politikai indíttatású pereket, a politikai ellenfelek üldözését és a perek végeredményének prejudikálását; sürgeti a ruandai hatóságokat, hogy biztosítsák a közigazgatási, a jogalkotási és az igazságszolgáltatási hatáskörök szétválasztását, és különösen az igazságszolgáltatás függetlenségét; felszólítja Ruandát, hogy nyissa meg politikai szféráját és javítson emberi jogi megítélésén; elvárja Ruandától, hogy hajtsa végre az Emberi Jogi Tanács 2021. január 25-i genfi ülésszakán az ország egyetemes emberi jogi helyzetértékelésében megfogalmazott ajánlásokat;

10. felhívja Ruanda kormányát, hogy tartsa tiszteletben és teljes mértékben támogassa a tiltakozáshoz, a szólás-szabadsághoz való jogot, az egyesülési és gyülekezési jogot, és ne késérelje meg e jogok korlátozását;

11. felszólítja a ruandai kormányt, hogy ratifikálja a minden egyénnek az erőszakos eltüntetéssel szembeni védelméről szóló nemzetközi egyezményt és a Római Statútumot annak érdekében, hogy a Nemzetközi Büntetőbíróság tagjává válhasson; sürgeti Ruandát, hogy tegye lehetővé az ENSZ kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés megelőzésével foglalkozó albizottságának látogatásai folytatását; felhívja a ruandai hatóságokat, hogy sürgősen végezzék el annak a nyilatkozatnak a felülvizsgálatát, amely magánszemélyek és nem kormányzati szervezetek számára lehetővé teszi, hogy panaszt nyújtsanak be az Afrikai Emberi Jogi és Népjogi Bírósághoz, és hogy állítsák vissza és vezessék be újra ezt a nyilatkozatot;

12. felhívja az Európai Uniót, hogy tegyen azonnali lépéseket Rusesabagina letartóztatása és pere jogszerűségének kivizsgálására, valamint arra, hogy az uniós polgárként őt megillető jogokat az eljárás valamennyi szakaszában tiszteletben tartsák; felhívja az EU Ruanda melletti képviseletét, valamint a tagállamok diplomáciai képviseleteit, különösen Belgium ruandai nagykövetségét, hogy kövessék nyomon Rusesabagina perét, látogassák meg Rusesabaginát a börtönben, és vessék fel ügyét a ruandai hatóságokkal folytatott megbeszéléseik során;

2021. február 11., csütörtök

13. felszólítja az Európai Külügyi Szolgálatot, a Bizottságot és az EU emberi jogokért felelős különleges képviselőjét, hogy a legmagasabb szinten erősítsék meg a Ruandával folytatott emberi jogi párbeszédet annak biztosítása érdekében, hogy az ország teljesítse kétoldalú és nemzetközi kötelezettségvállalásait; hangsúlyozza, hogy a Ruandában folyó nemzetközi fejlesztési munkával összefüggésben sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetni az emberi jogokra, a jogállamiságra, valamint az átlátható és reagálni képes kormányzásra;

14. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az EU emberi jogi különleges képviselőjének, az ENSZ emberi jogi főbiztosának, az ENSZ főtitkárának, az Afrikai Unió intézményeinek, a Kelet-afrikai Közösségnek, az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek, a Pánafrikai Parlamentnek, Paul Rusesabagina védőinek, valamint Ruanda elnökének és parlamentjének.